

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Institut de Recerca
de la Biodiversitat
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Institut
d'Estudis
Catalans

institut
botànic
Centre mixt
CSIC

El catedràtic de botànica Joan Vallès coordina el nou web de l'IEC sobre el coneixement popular de plantes als Països Catalans

- El nou portal, [Etnobotànica dels Països Catalans](https://etnobotanica.iec.cat), aplega informació sobre el nom de les plantes, les aplicacions medicinals i alimentàries que tenen i sobre altres usos, com ara l'ornamental.
- El seu coordinador, Joan Vallès, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC i catedràtic de la Universitat de Barcelona, reivindica la importància d'aquests coneixements: «A partir dels usos populars s'han instaurat els industrials»

Barcelona, 12 de febrer 2021. El nou web (<https://etnobotanica.iec.cat>), que s'ha obert aquest mes de febrer, té com a objectiu convertir-se als Països Catalans en el portal de referència de l'etnobotànica, la ciència que estudia les relacions entre les societats humanes i el món vegetal i que relaciona el saber popular sobre la biodiversitat amb el benestar humà. La investigació que ha fet possible la creació del web l'ha duta a terme el grup de recerca en etnobotànica [EtnoBioFic](#), que, des de fa anys, recopila els resultats del seu treball de camp en una base de dades i que, des de fa quatre anys, en prepara la difusió pública.

El web que inclou tota aquesta informació s'ha estrenat ara en el marc d'un programa de recerca de la Secretaria Científica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) coordinat per Joan Vallès, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC, catedràtic de botànica de la [Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació](#) i membre de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat ([IRBio](#)) de la Universitat de Barcelona.

Aquest any s'ha publicat la primera part de les dades, amb informació sobre noms i usos medicinals de plantes, i en els propers dos anys, s'espera poder oferir les dades sobre usos alimentaris i d'altres aplicacions, com l'ornamental, així com sobre els efectes nocius o tòxics del món vegetal.

En el moment d'obrir-se, el web conté gairebé 80.000 entrades amb noms de plantes i 55.000 amb usos medicinals, i es treballa en 30.000 entrades d'usos alimentaris i 30.000 més d'altres usos. Aquestes dades provenen de més de mil tres-cents entrevistes realitzades a quasi dos mil informants. Joan Vallès ha detallat que els participants són «sobretot gent d'edat avançada de zones rurals», però que també hi ha gent jove i que s'ha fet un esforç per a «no oblidar les grans conurbacions, que aporten informacions diferents». Aquestes xifres s'aniran actualitzant d'acord amb el progrés de la recerca.

Vallès ha reivindicat la importància dels coneixements tradicionals sobre les plantes: «A partir dels usos populars s'han instaurat els industrials: avui ens prenem aspirina perquè en el passat utilitzaven escorça de salze». També ha subratllat que actualment encara són vàlids molts remeis vegetals: «De fet, ja s'ha comprovat que hi ha plantes que podran ser utilitzades contra la COVID-19: l'equinàcia, per exemple, és bastant prometedora, i l'assaig s'ha fet a partir del saber tradicional, en aquest cas d'Amèrica del Nord».

Vallès també ha explicat que el portal serà una bona eina «per a conservar i passar a les noves generacions un tresor de natura i cultura, un corpus sòlid de saber tradicional sobre el nostre entorn vegetal». Així mateix, ha advertit que «no es tracta d'un receptari, perquè no s'han contrastat les dades».

L'origen de l'etnobotànica als Països Catalans

Als Països Catalans, l'etnobotànica té com a pioner Pius Font i Quer, membre de l'IEC des del 1942 i president de la institució entre els anys 1958 i 1964 (rotativament). Fou també fundador de l'Institut Botànic de Barcelona i professor de botànica a la Universitat de Barcelona del 1917 al 1922 i del 1933 al 1939. Ja el 1916 afirmava: «Durant les meves excursions acostumo a recollir datos sobre noms i usos populars dels vegetals. No crec que siga bo menysprear aquets coneixements del poble, sinó tot lo contrari, estimo com de vera utilitat científica la recopilació dels mateixos» (Font i Quer, Pius. «Botànica popular: la justa observació». *Butlletí del Centre Excursionista de la comarca del Bages*, núm. 67 (1916), p. 153-154).

L'etnobotànica va arribar al món acadèmic català a principis de la dècada de 1990, amb tesis doctorals a les universitats de València i Barcelona. Des de llavors, la recerca d'aquesta disciplina en el domini lingüístic català no s'ha aturat.

El grup de recerca EtnoBioFiC

El grup de recerca EtnoBioFiC (www.etnobiopic.cat) l'integren membres de la UB i de l'IBB (CSIC-Ajuntament de Barcelona). Els investigadors del grup de recerca que participen en el projecte Etnobotànica dels Països Catalans i que han coordinat la base de dades són: Teresa Garnatje (IBB), co-coordinadora del grup de recerca; Joan Vallès (IBB), co-coordinador del grup de recerca i coordinador del programa de recerca en etnobotànica de l'IEC; Airy Gras (IBB), membre del grup de recerca, i Montse Parada (UB), membre del grup de recerca. També col·laboren amb aquest grup de recerca els informàtics Josep Parada i Xindes Sobrequés.

Sobre la Universitat de Barcelona

Fundada el 1450, la Universitat de Barcelona és la principal universitat pública de Catalunya i una de les institucions d'educació superior més prestigioses de l'Estat. La UB és l'única universitat espanyola que forma part de la Lliga d'Universitats Europees de Recerca (LERU), una associació que agrupa els 23 centres universitaris de recerca més importants del continent. Segons el Center for World University Rankings (CWUR), la UB se situa entre les 150 millors universitats del món i, segons The Times Higher Education, la UB forma part de les 25 millors del món amb més de 400 anys d'història.

La Universitat de Barcelona disposa d'una gran oferta formativa, que abasta 73 graus, 158 màsters universitaris oficials (curs 2020-2021) i 48 programes de doctorat. Té més de 41.000 estudiants de grau i 19.000 de màster, postgrau i doctorat. Un 15 % dels estudiants són internacionals i procedeixen de 137 països.

Com a institució pública, la UB, centrada en l'excel·lència acadèmica, està compromesa a dotar les properes generacions de ciutadans —professionals, investigadors, emprenedors, líders— amb la capacitat de treballar al màxim nivell en qualsevol lloc del món.

www.ub.edu

Guia d'experts de la Universitat de Barcelona: www.ub.edu/experts